

**Презентація на тему:
«Тенденції розвитку правових
форм природокористування:
науково-практичні погляди»**

Виконала: студентка
304 групи, 3-го курсу
Спец. 6401
Брудна О.М.

Перевірила: викладач
Богданець А.В..

План

□ Вступ	3
□ Основні засади поняття природокористування	5
□ Право загального природокористування	9
□ Право загального природокористування	13
□ Висновок	20
□ Список використаних джерел	22

Вступ

- ▣ **Актуальність** даної теми полягає в тому, що кожен із нас є суб'єктом природокористування. Майже кожен день ми використовуємо природні ресурси, а це означає, що розвиток даного питання є важливим для нас, як для природокористувачів.
- ▣ **Метою** дослідження є розкриття теоретичних та практичних аспектів природокористування, його правових форм. **Завданнями** дослідження є:
 - тлумачення поняття природокористування та його складу;
 - аналіз законодавчої бази, що стосується правового регулювання природокористування;
 - розкриття поняття правових форм природокористування та їх характеристика.
- ▣ **Об'єктом** дослідження є право природокористування.
- ▣ **Предметом** дослідження є правові форми права природокористування.
- ▣ **Методами** дослідження є дедукція, аналіз, синтез, індукція, узагальнення, системний підхід і т.д.

- ▣ **Теоретична або імперативна база** дослідження досить вузька, оскільки навіть визначення правової форми досить тяжко знайти. Але серед науковців, які досліджували природокористування в цілому, ми дослідили таких: Анісімова, Дзядикевич, Фурдичко.
- ▣ До **законодавчої бази** дослідження відносяться такі нормативно-правові акти, як: Лісовий кодекс, Земельний кодекс, Кодекс України про надра, Водний кодекс, Закон України «Про охорону природного навколишнього середовища», Закон України «Про рослинний світ», Закон України «Про тваринний світ».

Основні засади поняття природокористування

КУ (ст. 13, 41)

надає громадянам та іншим особам для задоволення своїх потреб право користуватися природними об'єктами, що належать їм на праві державної, а іноді приватної та комунальної власності відповідно до закону, не погіршуючи екологічну ситуацію та їх природні якості

Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" (ст. 9)

передбачає серед екологічних прав громадян право користування природними ресурсами

Природокористування

- Правовий інститут (об'єктивне право)
 - систему правових норм, що регулюють суспільні відносини по вилученню корисних властивостей природних об'єктів, порядку, умов надання, експлуатації та припинення їх використання
- Суб'єктивне право
 - це можливість, що належить конкретному суб'єкту використовувати об'єкт природи відповідно до цільового призначення для вилучення його корисних властивостей і якостей
- Правовідносини
 - це врегульовані нормами права суспільні відносини щодо використання корисних властивостей природних об'єктів, змістом яких є відповідні права та обов'язки природокористувачів

Основні принципи

- похідного характеру права природокористування від права власності
- цільового використання природних ресурсів
- раціонального та ефективного природокористування
- комплексного природокористування
- безоплатності загального та платності спеціального природокористування
- додержання екологічних і санітарно-гігієнічних вимог у процесі використання природних ресурсів

дами природних об'єктів, що використо
лекористування
окористування
истування надрами
истування тваринним світом, рослинним світо
родно-заповідного фонду
ежимом користування
льне
ристування визначеною частиною природного
ночасно
окремлене
ристування природним об'єктом чітко визначеним користувачем

конкретні природні
об'єкти або їх складові
частини, які
підлягають

Об'єкт

полягають
індивідуалізації,
закріплені на праві
власності або на праві
користування за
конкретними

Суб'єкти

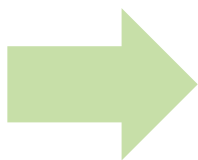
і об'єктами
ма суб'єктам
юридичні та фізичні особи, які у
визначеному законом порядку набули
право користування конкретними
природними об'єктами для відповідних
цілей і мають у зв'язку з цим певні права
та обов'язки

Право загального природокористування

Право загального використання природних ресурсів як право усіх фізичних осіб будь-якого віку, що перебувають на території України та не пов'язані взаємними правами та обов'язками, безоплатно, без закріплення природних об'єктів за окремими особами і без надання відповідних дозволів у кожному конкретному випадку з боку компетентних державних органів, а також юридичних або фізичних осіб, за якими природні об'єкти закріплені у користування, користуватися природними ресурсами з метою задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо), за винятком обмежень, передбачених законодавством України

Нормативне закріплення

ЛК України (статті 65-66), ВК України (статті 46-47), Закон України "Про тваринний світ" (статті 10,16,27), Закон України "Про рослинний світ" (статті 8-9)

•ЗКУ

- Не закріплює поняття загального землекористування, однак містить норми щодо земель загального користування населених пунктів у складі земель комунальної власності
- До об`єктів належать вулиці, шляхи, проїзди, сквери, бульвари тощо, якими мають право користуватися всі фізичні особи, реалізуючи своє право загального природокористування

•КУнПУ

- Також не містить поділу на загальне і спеціальне користування надрами. Проте за певними винятками допускає *загальне користування надрами*.
- землевласники і землекористувачі в межах наданих їм земельних ділянок мають право без спеціальних дозволів та гірничого відводу (ст. 23)

•ЛКУ

- особи мають право без отримання спеціального дозволу та безоплатно перебувати у лісах державної та комунальної власності, а також за згодою власника в лісах приватної власності та збирати для власного споживання дикорослі трав'яні рослини, квіти, ягоди, щодо яких лісове законодавство допускає можливість встановлення уповноваженими органами максимальних норм безоплатного збору.
- може бути обмежене приватним власником лісів у випадку ненадання останнім згоди на таке користування. Також обмеження встановлюються для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та деяких інших категорій природних територій, що особливо охороняються

•ВКУ

- громадянами для задоволення таких потреб, як купання, плавання на човнах, любительське та спортивне рибальство, водопій тварин, забір води з водних об'єктів без застосування споруд або технічних пристроїв та з криниць безкоштовно, без закріплення водних об'єктів за окремими особами та без надання відповідних дозволів
- може бути обмежене з метою охорони життя і здоров'я громадян та навколишнього природного середовища (за рішенням відповідної ради або на умовах оренди)

•**Законом України "Про рослинний світ"**

- громадяни можуть збирати лікарську і технічну сировину, квіти, ягоди, плоди, гриби, інші харчові продукти для задоволення власних потреб, а також використовувати ці ресурси в рекреаційних, оздоровчих, культурно-освітніх та виховних цілях
- Забороняється збирання в порядку загального використання дикорослих рослин, їх плодів, насіння тощо, віднесених до переліку наркотиковмісних; торгівля лікарськими і декоративними видами рослин та їх частинами, зібраними в порядку загального використання природних рослинних ресурсів. У разі виснаження, різкого зменшення популяційної та генетичної різноманітності природних рослинних ресурсів їх загальне використання обмежується

•**Закон України "Про тваринний світ"**

- любительське та спортивне рибальство у водних об'єктах загального користування; використання корисних властивостей життєдіяльності тварин - природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо; використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних, естетичних та інших цілях, не заборонених законом
- Забороняється вилучення об'єктів тваринного світу з природного середовища (за винятком любительського та спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування); знищення тварин, руйнування їхнього житла та інших споруд, порушення середовища існування тварин і погіршення умов їх розмноження

Право спеціального природокористування

Спеціальне природокористування на відміну від загального - це використання конкретних природних ресурсів, здійснюване громадянами, підприємствами й організаціями у випадках, коли відповідна, визначена в законодавстві частина природних ресурсів надається їм у користування

Зазвичай така передача є платною і визначеною в часі, хоча закон не виключає і безкоштовного, і безстрокового природокористування

надаються у володіння, користування або оренду природні ресурси на підставі спеціальних дозволів, зареєстрованих у встановленому порядку, за плату для здійснення виробничої та іншої діяльності, а у випадках, передбачених

користування чи оренду;
2) мета, з якою воно здійснюється;
3) спеціальний дозвіл на використання конкретних природних ресурсів у межах затверджених лімітів;
4) використання природних ресурсів за цільовим призначенням;
5) здійснюється за плату;

ЗКУ

Право постійного користування земельною ділянкою виникає з моменту державної реєстрації цього права (ст. 125 ЗК). Право постійного землекористування як володіння та користування строкове земельною ділянкою без встановленого відбувається зазвичай строку (підприємства, на умовах оренди, установи та організації, що тимчасовим може належать до оути користування державної та земельною ділянкою комунальної власності, громадські земельної сервісу, це організації інвалідів та інші) виступає як право володіння або підприємства або підприємства (створення установи) земельної ділянки на (або організації (ст. 92) для обмежене платне або безоплатне подарських користування суверенної земельною ділянкою

КУнПУ

Передбачає
здійснення
надрокористування на
підставі спеціальних
дозволів, що
надаються
спеціалізованим
підприємствам,
установам,
організаціям, а також
громадянам, які
мають відповідну
кваліфікацію,
матеріально-технічні
та економічні
можливості для
користування
надрами.
Поступового та
строкового
надрокористування
(статті 13-16 КУпН)

ВКУ

Спеціальне

водокористування - це
забір води з водних
об'єктів із
застосуванням споруд
або технічних
пристроїв,
використання та
скидання

забруднюючих
речовин у водні
об'єкти, в тому числі
дозволу, що видається
забір води та
скидання

забруднюючих
речовин із зворотними
природного
водами та

середовища чи
застосуванням
Верховною Радою

каналів
Водного кодексу
Республіки Крим
України передбачає
обласними, Київською
та Севастопольською
спеціального

міських радами за
водокористування, як
погодження з цими
короткострокове та
державними
довгострокове, а
органами, у дозволі
також користування
на спеціальне

ЛКУ

У постійне

користування
надаються ліси, що
розташовані на
землях державної та
комунальної
власності, для
ведення лісового
господарства. Право

постійного,
довгострокове
користування лісами
тимчасове
користування лісами
державним актом на
державній та
комунальній власності
користування
здійснюється на
земельною
підставі рішення
ділянкою (за рішенням
відповідних органів
органів виконавчої
виконавчої влади та
влади або органів
органів місцевого
уряду) довгострокове
самостійне ведення за
самостійне ведення за
користування лісами
постійними і
для заготівлі
лісокористувачами та
організаціями виконавчої
влади та органів місцевого
уряду з питань
лісового господарства
та інших потреб
господарства на

ЗУ «Про рослинний світ»

Реалізується фізичними та юридичними особами на підставі спеціальних дозволів для задоволення спеціальних виробничих та наукових потреб, а також з метою збереження рослинних ресурсів

Відносять: лікарських рослин, деревної зелені, лубу, деревних соків, квітів, ягід, спеціального використання одружених осіб тваринного світу відносить усі види використання тваринного світу (за винятком безоплатного любительського та спортивного

ЗУ «Про тваринний світ»

збирання лікарських рослин, деревної зелені, лубу, деревних соків, квітів, ягід, спеціального використання одружених осіб тваринного світу відносить усі види використання тваринного світу (за винятком безоплатного любительського та спортивного

Оренда

Передбачена відповідними статтями кодексів України: Земельного (ст. 93), Лісового (ст. 18), Водного (ст. 51), а також законів України "Про мисливське господарство та полювання" від 22 листопада 2001 року і "Про оренду землі" у редакції від 2 жовтня 2003 року (ст. 19 Закону України "Про оренду промислової землі", водних вибальств та охорону водних ресурсів" від 8 листопада 2001 року та Закону України "Про оренду землі" у редакції від 2 жовтня 2003 року) передбачено право орендаря на передачу земельної ділянки в суборенду, охорону водних

Висновки

- Право природокористування являє собою систему правових норм, що регулюють відносини в галузі раціонального та ефективного використання людиною природних ресурсів з метою задоволення різноманітних потреб. Правові форми природокористування досить широкі у застосуванні громадянами України. До правових форм відносять загальне та спеціальне природокористування. В свою чергу, спеціальне поділяється на оренду, право власності і т.д.

- Для того, аби реалізація права природокористування відбувалась на вищому рівні, потрібно підвищити правову культуру громадян України. Має змінитись не одне покоління для того, аби цінності екологічного характеру були змінені. Якщо люди почнуть ставитись до екології іншим чином, то, на мою думку, обсяг загального та спеціального природокористування також зміниться. Передумовою до зміни цінностей буде саме вступ в ЄС, та адаптація стану нашої екології та нашого екологічного законодавства до норм ЄС.

Список використаних джерел (законодавча база)

1. Конституція України. 1996, Київ. - 64 с.
2. Земельний кодекс України. 25.10.2001, №2768-III.
3. Водний кодекс України 6.06.1995, № 213/95-ВР.
4. Кодекс України про надра 27.07.1994, №132/94-ВР.
5. Лісовий кодекс України. 21.01 1994, №3852 XII.
6. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25.06-1991, №1264-ХП.
7. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001р. №2894-111 (із змінами та доповненнями) // ОВУ.-2002.- №2.-Ст.47.
8. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999р., №591-XIV //УК. - №87-88. - 13 травня.

Список використаних джерел (теоретична база)

1. Анісімова Г.В. Законодавчі проблеми забезпечення права загального природокористування // Проблеми законності: академ. зб. наук. р./ відп. ред. В.Я. Тацій – Х.: Нац. Ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – 2013., - 12-29 с.
2. Дзядикевич Ю.В. Шляхи покращення використання природних ресурсів.// Економіка природокористування і екологія// Сталий розвиток економіки 1`2014(2) Міжнародний науково-виробничий журнал., - Тернопіль - 2014., - 88-94 с.
3. Фурдичко О.І. Екологічні проблеми природокористування в науці і практиці лісогосподарського виробництва // Вісник НАН України 2012, №4. – 2012., - 39-48 с.